

Qui era en realitat en Leonardo da Vinci?

Autor: Eugènia Carrasco

Data de publicació: 17-02-2012

Al núm. 27 de la revista dDona, del febrer del 2012, la seva directora Eugènia Carrasco hi publica un article que resumeix una conversa amb en Jordi Bilbeny sobre els mecanismes de la censura i la seva aplicació directa sobre l'obra i la biografia de Leonardo.

Amb tot això que hem anat veient fins ara en els articles anteriors, ens hem adonat que hi ha una realitat, però quan aquesta realitat s'explica, el que ens arriba és una altra cosa. Ho hem anat veient en tota la història de Catalunya, amb en Colom, amb el descobriment d'Amèrica, amb la literatura i els literats.

A tot arreu on hi ha algun català, la història s'ha distorsionat. Què passa amb la història dels catalans a Itàlia? Sicília té un rei català a final del segle XIII. Pere II de Catalunya es casa amb Constança de Sicília. Després s'integraran a la Corona catalana Sardenya, Malta, Nàpols. Hi haurà papes catalans a Roma, que llavors era un estat notable i poderós. I, fins a final del segle XVIII, una gran part d'Itàlia formarà part de la monarquia catalana, primer, i de l'espanyola, després. En tot aquest temps no hi ha hagut cap català que fes res interessant a Itàlia? Llevat dels papes Borja i la seva família, amb en Cèsar i la Lucrècia, de qui s'han fet òperes, obres de teatre, pel·lícules, sèries de televisió, gairebé no sabem res de ningú. El 99,9 % dels catalans que hi ha a Itàlia no sabem qui són perquè els hem perdut els rastres quan se'ls ha italianitzat el nom i cognoms i se'ls ha canviat la nacionalitat.

Als segles XIV, XV i XVI hi ha catalans a Itàlia i, concretament, al segle XV hi ha tots els descendents del rei de Nàpols, que era Alfons el Magnànim, alhora rei de Catalunya, emparentats amb tots els grans nobles italians. Cap d'aquests prínceps napolitans no ha fet res interessant? És clar que sí, però és una gran feina anar-los descobrint. I els descobrim per petits indicis que els manipuladors no han esborrat del tot. Per exemple, en el cas d'en Leonardo da Vinci, han insistit molt que era fill analfabet d'una pagesa analfabeta i que va viure en un poble sense escola, sense universitat. I en canvi es va convertir en un dels homes més savis del Renaixement. Ningú no ha pogut explicar d'una forma creïble on Leonardo va fer el seu aprenentatge com a erudit, on va poder estudiar llatí, matemàtiques, música, cartografia,

---

medicina, arquitectura, enginyeria militar. Diuen que va aprendre pintura al taller d'en Verrocchio a Florència, però no s'ha trobat mai cap quadre d'en Verrocchio. I l'únic que se li ha atribuït és molt dubtós que fos seu.

En Jordi tenia la sensació que el Leonardo que ens expliquen els llibres no era el veritable Leonardo, però no ho podia demostrar. Un dia li va caure a les mans el llibre "Leonardo. Los años perdidos", d'en José Luis Espejo, on aquest autor explica com Leonardo va estar dos anys a Catalunya i es familiaritzà amb Montserrat (en Leonardo pinta molts quadros amb Montserrat de fons). Però el més important és que l'Espejo dóna a conèixer al públic l'escut d'armes d'en Leonardo da Vinci, que és precisament l'escut d'armes dels reis catalans: tres pals vermells sobre fons daurat.

Sabem que els seus mecenes són els descendents d'Alfons el Magnànim: els Aragó, els Este, els Sforza. Ja tenim un vincle entre els membres de la casa reial catalana i ell. També sabem que l'acullen a la seva cort, li paguen les obres, l'ajuden a viure. Leonardo també va ser l'enginyer militar d'en Cèsar Borja, a qui va acompanyar a les seves campanyes militars al nord d'Itàlia, a la Romania. Això podria ser normal, que un català, en Cèsar Borja, llogués un Italià, en Leonardo, perquè l'ajudés en la conquesta militar. Però tenim un salconduit d'en Cèsar Borja on es tracta en Leonardo de "dilectíssim i prestantíssim familiar nostre". És clar que "familiar" podria voler dir "servidor". Sí. Però també pot voler dir exactament el que diu: "familiar". Això ens presenta una visió diferent d'en Leonardo, perquè si fos parent dels Borja, com que aquests eren parents dels reis catalans, tant dels que hi havia a Espanya com a Nàpols, llavors en Leonardo podria tenir les seves mateixes armes reials. Perquè estaria connectat amb la reialesa italiana i, potser, fins i tot, amb el papat, ja que viu una temporada llarguíssima al Vaticà. Això ens fa pensar que la biografia de Leonardo ha estat molt i molt manipulada. I caldria tornar-la a mirar amb més deteniment i amb molt més rigor, sense creure'ns a ulls clucs els relats quasi rondallescós que s'han confegit sobre la seva vida.

Eugènia Carrasco